

UURAISTEN

HYVINVOINTISUUNNITELMA

UURAINEN

Sisällys

JOHDANTO	4
1. PAINOPISTEALUEET 2025-2029.....	8
3. INDIKAATTORIT	17
3.1. HYTE-kerroin	17
3.2. Teaviisari.....	20
3.3. Sosiaalinen oikeudenmukaisuus.....	21
4. INDIKAATTORITARKASTELU.....	23
5. KUNTALAISKYSELYN MATERIAALI	43
5.1. Uuraisten mahdollisuudet.....	49
5.2. Toimeentulo, työpaikat ja sosiaalietuudet Uuraisilla	51
5.3. Uuraisten turvallisuus.....	53
5.4. Uuraisten kulttuuri- ja harrastusmahdollisuudet.....	55
5.5. Osallistumismahdollisuudet.....	56
5.6. Päihteettömyys	59
5.7. Vapaa sana kuntalaiskyselyssä	62
6. SUUNNITELMATAULUKKO VUOSILLE 2025-2029.....	64
LOPUKSI	67

JOHDANTO

Tämä hyvinvointisuunnitelma valtuustokaudelle 2025–2029 kertoo, mihin kiinnitämme huomiota Uuraisten kunnassa.

Hyvinvointisuunnitelma toimii strategisena työkaluna, jolla pyritään edistämään kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia, ehkäisemään ongelmia ennakkoon ja kohdentamaan resursseja tehokkaasti. Korostamme erityisesti ennaltaehkäisevää toimintaa sekä yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointisuunnitelman tekeminen kuuluu kunnan tehtäviin ja se tehdään valtuustokauden alussa. Valtuustokauden lopussa tehdään Laaja hyvinvointikertomus, jossa tarkastellaan suunnitelmassa esitettyjä asioita.

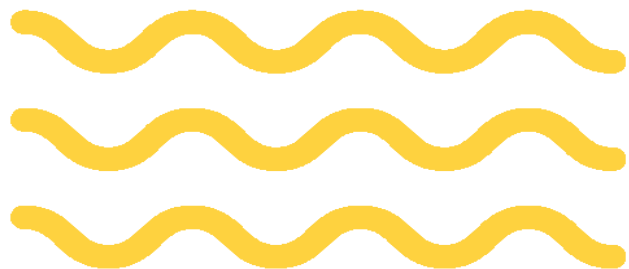
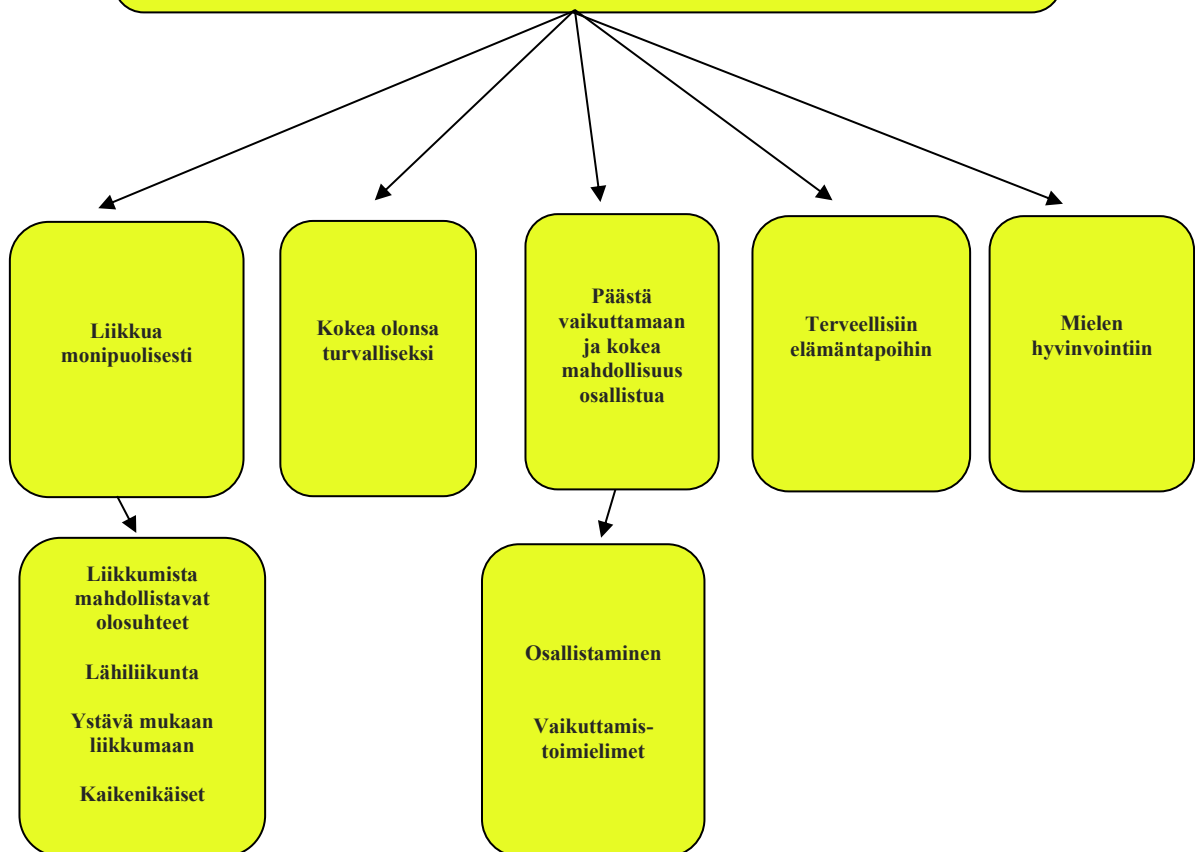
Kuvan lähde:

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/141083/Hyvinvointikertomus%20prosessina_paivitetty.pdf?sequence=1&isAllowed=y (25.3.2025)

Uuraisten hyvinvointisuunnitelma

**Jokaisella uuraislaisella on
mahdollisuus**

Tekoöly Capilot tulkitsee asian näin:

"Hyvinvointi ei synny sattumalta – se rakentuu arjen pienistä teoista, yhteisistä rakenteista ja ihmisten välisestä luottamuksesta.

Uuraisten kunnan hyvinvointisuunnitelma toimii kompassina, joka ohjaa kunnan päätöksentekoa, palvelujen kehittämistä ja yhteisöllisyyden vahvistamista. Sen tavoitteena on varmistaa, että jokainen uuraislainen – lapsi, nuori, työkäinen ja ikääntynyt – voi elää turvallista, merkityksellistä ja omannäköistä elämää.

Kunnan rooli hyvinvoinnin edistäjänä on moninainen. Se ulottuu varhaiskasvatuksesta liikuntapaikkoihin, kaavoituksesta kulttuuripalveluihin ja yhteistyöhön järjestöjen kanssa.

Hyvinvointia ei tuoteta yksin viranomaistoimin, vaan se syntyy yhdessä – asukkaiden, yhdistysten, seurakunnan, yritysten ja Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

Tämä suunnitelma kokoaa yhteen Uuraisten vahvuudet, kehittämiskohteet ja konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla kunta voi vastata muuttuvan yhteiskunnan haasteisiin. Se perustuu ajankohtaiseen tietoon, asukkaiden kokemuksiin ja yhteiseen tahtoon rakentaa entistä elinvoimaisempi ja hyvinvoivempi Uurainen."

Tekoöly Copilottia on käytetty myös kuntalaiskyselyn vastausten tiivistysten teossa.

Uuraisilla on vuonna 2025 otettu hyvinvointi mukaan myös kuntastrategiaan. Hyvinvoinnin strategisena mittarina käytetään HYTE-kerrointa. Uuraisten kunnan tavoitteena on, että HYTE-kertoimet paranevat. Indikaattoreita ja niiden mahdollista

muuttumista seurataan säännöllisesti. Hyvinvointi on strategian kannalta keskeinen asia erityisesti sosiaalisista syistä, mutta myös talouden kannalta. HYTE-kerroin vaikuttaa valtionosuuden määrään.

Meillä on täällä Uraisilla paljon hyvää. Esimerkiksi kuntalaiskyselyn vastaus: "Mikä meillä on hyvää? -> **Lähdevesi**" Lisäksi toisessa vastauksessa kommentoitiin, että: "**Uraisilla ihmiset ovat ihania ja aurinkoisia.**"

Huomataan siis hyvä ja ollaan iloisia niistä asioista. Hyvinvointi on yhteinen asia.

1. PAINOPISTEALUEET 2025–2029

Uuraisten hyvinvointityöryhmä on valinnut valtuustokaudelle seuraavat painopistealueet:

Seuraavissa taulukoissa selvitetään, millaisia tavoitteita painopistealueissa on ja miten päätöksenteko voi vaikuttaa tavoitteiden toteutumiseen.

Hyvinvointisuunnitelmassa esille tulleita asioita tarkastellaan laajassa Hyvinvointikertomuksessa valtuustokauden lopussa.

Painopistealueet 2025–2029

Liikunta ja ravitsemus

Tavoite	Mitä voidaan tehdä?	Miten päätöksenteko voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin
Ylipainon hillitseminen ja terveellisiin elämäntapoihin kannustaminen	kampanjat, asiasta tiedottaminen	1. Liikuntaolosuhteiden mahdollistaminen 2. Tahtotila edistää hyvinvointia
Kasvisten, marjojen ja hedelmien syönnin lisääminen	kampanjat, asiasta tiedottaminen	Mahdollisuus tarjota marjoja ja hedelmiä kunnan toiminnassa ja tapahtumissa
Omatoimisiin liikuntapaikkojen käymiseen kannustaminen	Ylläpitää liikuntapaikkoja, markkinoida niitä	1. Liikkumisohjelmassa mainitut tavoitteet 2. Kaukalon putkitus 3. Riittävä budjetointi liikuntapaikkoihin ja liikuntaan
Liikkumiseen kannustaminen	kampanjat, tapahtumat, kolmannen sektorin	1. Resurssi tapahtumien järjestämiseen

	tapaukset	2. Järjestöavustukset samana tai lisäys
Perheliikunnan edistäminen (Hanke)	Seurojen palvelut	Resurssi seurojen toimintaan ja liikuntatoimintaan

Kulttuuri

Tavoite	Mitä voidaan tehdä?	Miten päätöksenteko voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin
Kulttuurisuunnitelmassa on tehty toimenpiteet vuosille 2025-2028	Toteutetaan	Rahoitus säilyy kulttuurisuunnitelman toimenpiteitä varten
Kulttuurisuunnitelmatyöryhmä tarkastaa tehdyt toimenpiteet kahden vuoden välein ja päivittää suunnitelman	Uudistetaan	Työryhmän esitykset viedään sellaisenaan päätöksentekoon
Kirjastotoimella on oma lakisäätäinen tehtävä	Ylläpidetään	Kehitetään

Mielen hyvinvointi

Tavoite	Mitä voidaan tehdä?	Miten päätöksenteko voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin
Huomataan hyvä	Asian puheeksi ottaminen	Tuodaan positiivisia asioita esille myös julkisesti
Positiivinen asenne toisia kohtaan ja tervehditään toisiamme	1. Asian puheeksi ottaminen 2. Jokainen voi omalla toiminnallaan vaikuttaa	Toimimalla tavoitteen mukaisesti ja olemalla esimerkillinen
Nuorten ahdistuneisuuden ymmärtäminen	Nuorille mahdollisuuksia keskustella asiasta ja saada aikuisilta tukea ja ymmärrystä	Budjetti mahdollistaa nuokkarin aukiolon usein ja laadukkaasti toiminnan.
Nuoren mielen hyvinvointi	vanhemmuuden tukeminen, Nuorten	1. Nuorille mahdollisuuksia tulla kuulluksi

	kuulemista ja tukemista	
--	-------------------------	--

Päihteettömyys ja rahapelaaminen

Tavoite	Mitä voidaan tehdä?	Miten päätöksentekovo voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin
Nuorten päihteettömyys	Asiasta keskustelu ja nuorten päihteiden käytön tuominen kuntalaisten (huoltajien) tietoisuuteen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nuorisotoimen budjetissa mahdollisuus tehdä jalkautuvaa työtä 2. Ehkäisevää päihdetyötä nuorille 3. Mahdollisuus järjestää päihteettömiä tapahtumia nuorille

Nuorten rahapelaaminen	mahdolliset kampajat, tilanteen seuraaminen	Mahdollisuus tarjota nuorille opastusta asiasta
Päihteettömänä liikenteessä	kampanjat, Asian puheeksi ottaminen	Tiedolla johtaminen ja tilastojen seuraaminen

Sosiaaliset suhteet

Kohtaamisia ja yksinäisyyden karkoitus kaiken ikäisillä	Tarjotaan avoimia tiloja kohtaamiselle ja mahdollistetaan kohtaamisia (esim. erilaisia matalan kynnyksen tapahtumia ja kohtaamisia)	1. Edulliset/ilmaiset tilat käyttöön järjestöille ja toimijoille 2. Nuokkarille riittävät resurssit pitää auki
Nuorten syrjäytymisen ehkäisy	Nuorisotyö sekä etsivä nuorisotyö	Kunnassa pysyy etsivä nuorisotyöntekijä

2. UURAISTEN KUNNAN STRATEGIA JA HYVINVOINTI

Uuraisten visio

Uuraisten visio on: Kestävällä kasvu-uralla.
Uuraisten kunta haluaa olla kasvukunta ja pitää huolta kuntalaisistaan.

Uuraisten strategia

Uuraisten kunnan strategiassa kolme tärkeintä asiaa ovat sujuvuus, viihtyisyys ja tunnettuus.

Miten strategian arvot näkyvät arjessa?

Sujuvuus → Uudistamme palveluitamme ja toimintojamme sekä hyödynnämme digitaalisuutta

- Verkkokauppa mahdollistaa esim. kuntosaliajan ostamisen tai omatoimisen liikuntasalin varaamisen.
- Uuraisten kunnan toimintakulttuuri mahdollistaa ja rohkaisee uudistamaan kaikkia keskeisiä palveluitamme ja toimintojamme.
- Sujuvat palvelumme tekevät kotikunnastamme viihtyisän ja aktiivisen paikan niin työnteolle, asumiselle kuin yrittämiselle.

STRATEGIA

1

#sujuva

2

#viihtyisä

3

#tunnettu

Viihtyisyys → Uuraisten kunta rakentaa ja ylläpitää viihtyisää ja hyvinvoivaa Uuraista. Uuraisten kunnan katse on käännetty kuntalaisiin, yrityksiin, 3.sektorin toimijoihin sekä vapaa-ajan asukkaisiin. Rakennamme viihtyisää, hyvinvoivaa ja kestävästä Uuraista. Monin eri tavoin lisäämme hyvinvointia ja kannamme myös vastuuta

- Teitä hiekoitetaan, jolloin kevyenliikenteen väylät ovat käytössä
- Tavoitteenamme on, että jokainen paikka Uuraisilla on viihtyisä.

Tunnettu → Huomion kohdistaminen ulospäin ja Uuraisten tekeminen tunnetuksi. Kuntaviestinnän ja -markkinoinnin avulla Uuraisten kunta lisää Uuraisten #tunnettuutta ja vetovoimaa. Kannustamme kaikki uuraislaiset mukaan viestimään ylpeästi erityisesti somekanavissa ja tykkäämään ja kertomaan tarinoita #sujuvasta ja #viihtyisästä Uuraisista. Hyödynnämme ansaittua mediaa ja viestimme modernisti. Tuotamme myös potentiaalisille uusille asukkaille, työntekijöillemme ja yrittäjille kunnastamme, tonteistamme ja vapaa-ajan mahdollisuuksistamme laadukasta tarinaa ja markkinointimateriaalia.

3. INDIKAATTORIT

Indikaattoreina hyödynnetään valtakunnallisista lähteistä saatua tietoa.

3.1. HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Lisäosan suuruus määräytyy 1) toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja 2) tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. THL arvioi indikaattoreiden soveltuvuutta määrääjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja. Indikaattoreita on yhteensä 20.

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

1. peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
2. liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
3. kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)
4. kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

Tulosindikaattorit (5 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Ne on valittu seuraavien periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan

Uuraisten kunnan HYTE-kertoimet v. 2025

Uuraisten HYTE-kerroin v. 2025	63
Uuraisten HYTE-kerroin / asukas v. 2025	19,5

Vertailu aikaisempiin vuosiin:

Uuraisten:	2022	2023	2024	2025
HYTE-kerroin /asukas	19,7	20,7	19,8	19,5
HYTE-kerroin 0-100	69	73	64	63
HYTE-kerroin 1000 euroa	71,5	74,4	71,6	71,2

Tulos- ja prosessi-indikaattoreiden ero

Vuosi	Tulosindikaattori	Prosessi-indikaattori	Indikaattoreiden ero (kuilu)
2025	45	82	37
2024	46	82	36
2023	62	84	22
2022	78	78	0

Lähde: Sotkanet.fi

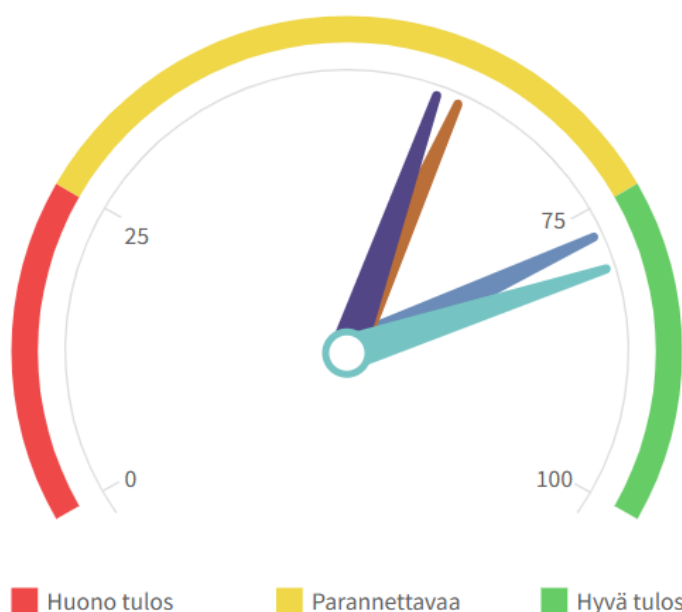
Prosessi-indikaattorit mittaavat kunnan toimenpiteitä ja panostuksia. Tulosindikaattorit mittaavat väestön todellista hyvinvointia ja terveyttä. Tavoitteena olisi, että indikaattoreiden ero olisi pieni. Indikaattoreiden kuilua seurataan valtuustokauden aikana.

“Uurainen – yhteisöllinen, luonnonläheinen ja hyvinvoiva kunta, jossa kaikenikäiset voivat elää turvallista ja merkityksellistä arkea.”

3.2. Teaviisari

Kaikki sektorit : Uurainen 2025

Aineisto päivitetty 19.12.2025

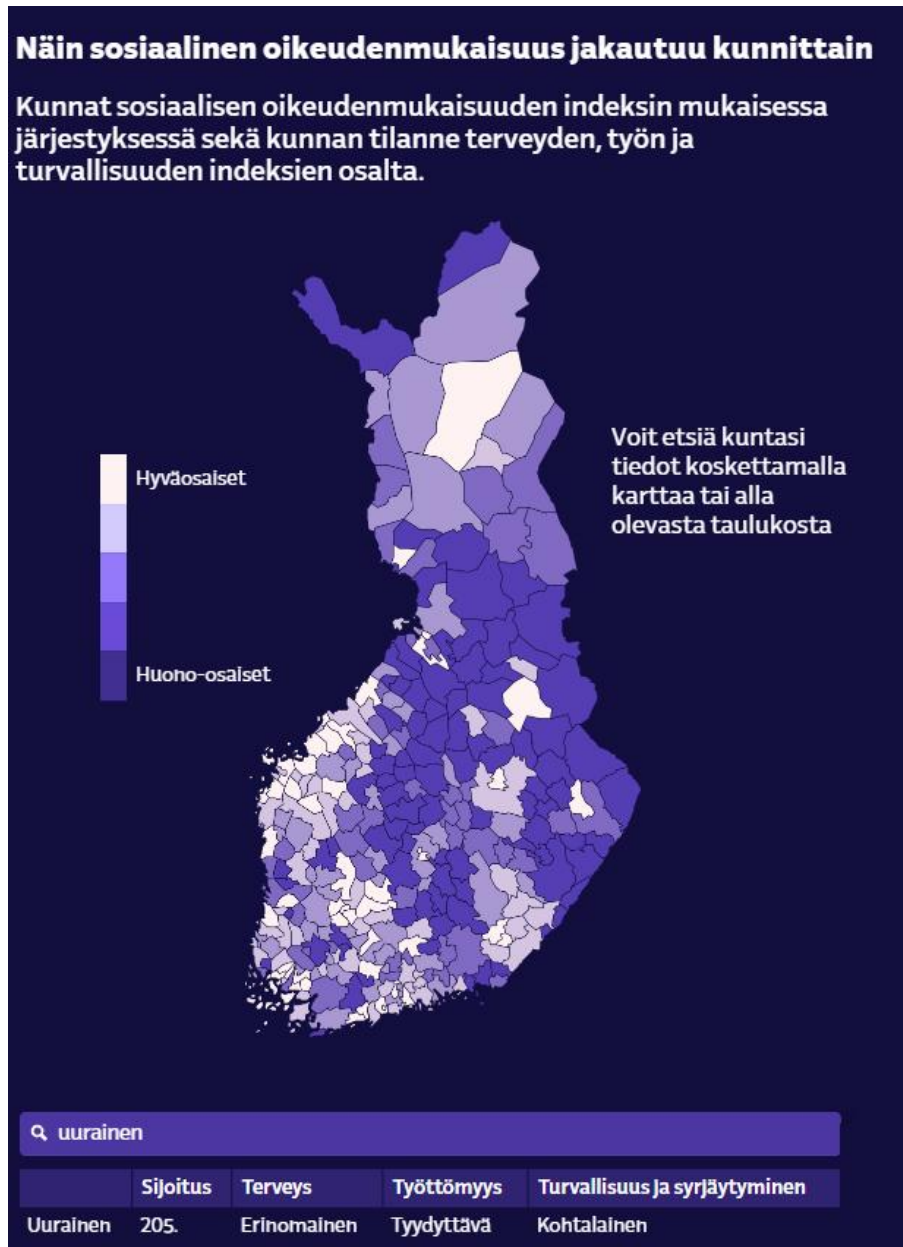
Pisteet	Uurainen	Koko maa
Kaikki sektorit	69	72
Kuntajohto	77	87
Perusopetus	60	64
Lukiokoulutus	..	69
Ammatillinen koulutus	..	66
Liikunta	58	69
Hyvinvointialueet	..	59
Kulttuuri	80	77

Lähde:

<https://teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=NAKOKULMA&y=2025&y=2023&y=2021&y=2019&y=2017&y=2015&y=2013&y=2011&r=KUNTA892&r=KOKOMAA&chartType=pointer&cmp=r>, 19.2.2026

3.3 Sosiaalinen oikeudenmukaisuus

Suomen kunnat on listattu sosiaalisen oikeudenmukaisuuden mukaan. Uuraisten sijoitus on 205. Vertailukuntina ovat Toivakka (223.) ja Petäjävesi (211).

Sosiaalisen oikeudenmukaisuuden indeksin laskemisessa on otettu huomioon seitsemän eri osa-aluetta, jotka koostuvat useista eri rekisteritiedoista:

Vapaa-aika

- Kulttuurin ja liikunnan edistäminen / Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen yleisesti ja peruskouluissa

Terveys

- Kuolleisuus / Hyte-indeksi / Sairastavuus

Tulotaso

- Gini-kerroin / Pienituloisuuskerroin ja lasten pienituloisuusaste / Aukkaiden verotettava tulot / Velkajärjestelyhakemukset

Asuminen

- Ahtaasti asuvat asuntokunnat / Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat

Työttömyys/työllisyys

- Nuorisotyöttömät ja pitkäaikaistyöttömät

Osallistuminen

- Äänestysaktiivisuus eri vaaleissa / Nuorten kokemat vaikutusmahdollisuudet

Turvallisuus

- Poliisin tietoon tulleet omaisuus- ja väkivaltarikokset / Nuorten kokema syrjintä / Syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrä

(17.2.2026, Suomen kunnat listattiin ensi kertaa sosiaalisen oikeudenmukaisuuden mukaan – katso kartalta voittajat ja häviäjät | Kotimaa | Yle

4. INDIKAATTORITARKASTELU

Indikaattoritarkastelussa on valtakunnallisista lähteistä saatuja tietoja.

Indikaattoritarkastelussa ovat seuraavat aiheet:

- Talous, Hyte-kerroin ja elinvoima
- Lapset, varhaisnuoret ja lapsiperheet
- Nuoret ja nuoret aikuiset
- Työikäiset
- Ikäihmiset
- Kaikki ikäryhmät

Tarkastelussa verrataan Uuraisten arvoja Keski-Suomen keskiarvoihin.

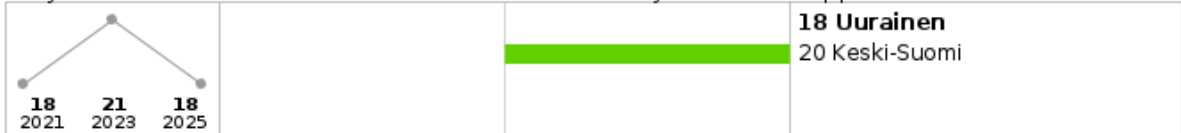

TALOUS, HYTE-KERROIN JA ELINVOIMA

Talous

HYTE-kerroin

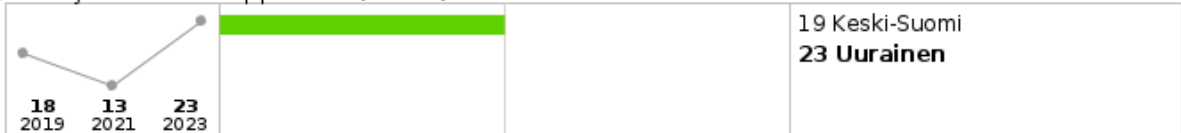
Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinäiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

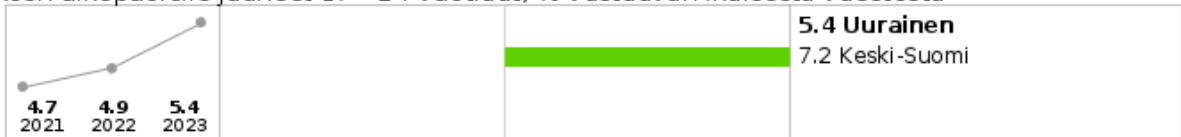
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2023)

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

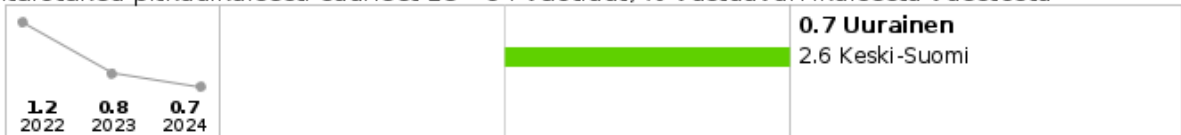
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

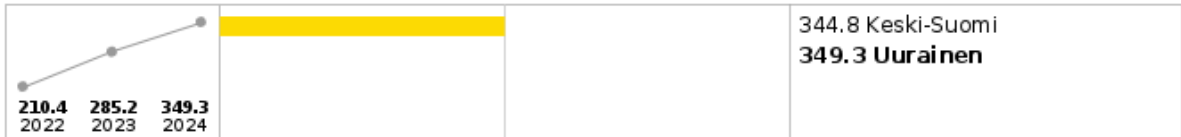
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

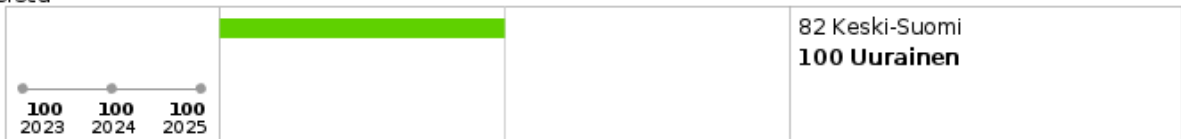
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikaista

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

	<p>86 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

	<p>95 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

	<p>86 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

	<p>68 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

	<p>95 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

	<p>77 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

	<p>73 Keski-Suomi 100 Uurainen</p>
--	---

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

	<p>100 Uurainen 100 Keski-Suomi</p>
--	--

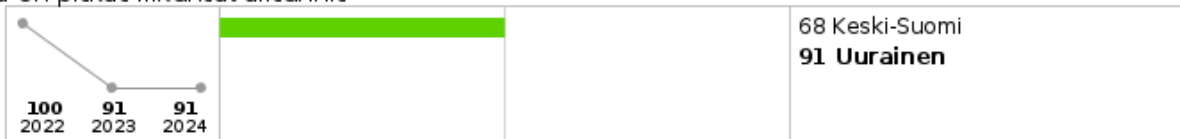
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

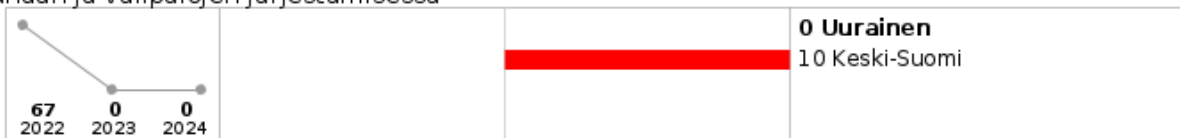
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

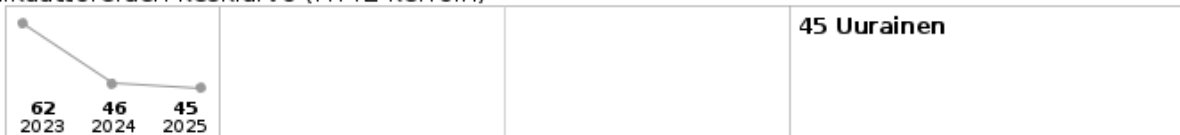
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyksiä

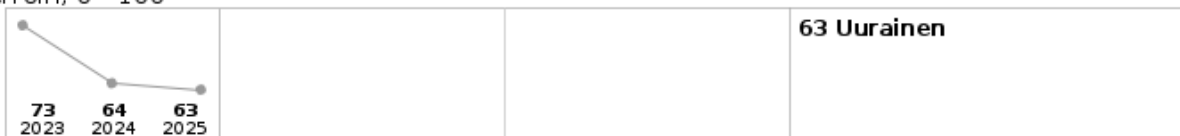
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

HYTE-kerroin, 1 000 euroa

Elinvoima

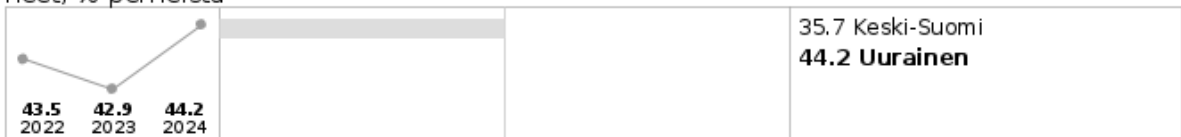
Väestö

Väestö 31.12.

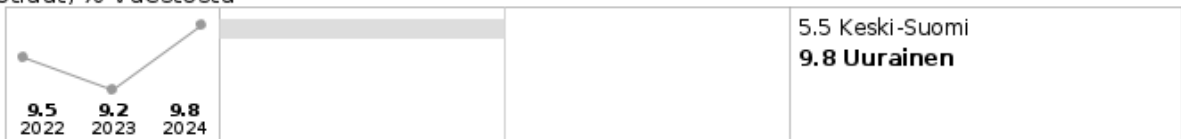

Väestö v. 2025: 3659 asukasta

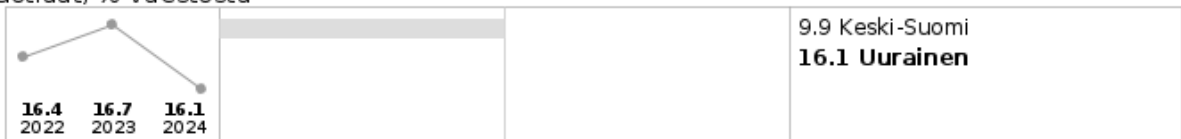
Lapsiperheet, % perheistä

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

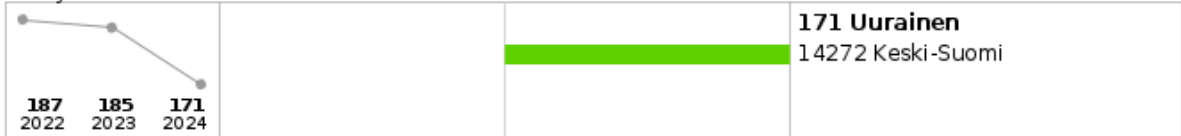
75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

Lähtömuuttajat, lkm

Tulomuuttajat, lkm

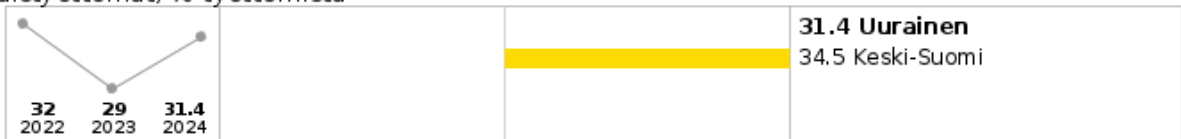

Elinvoima

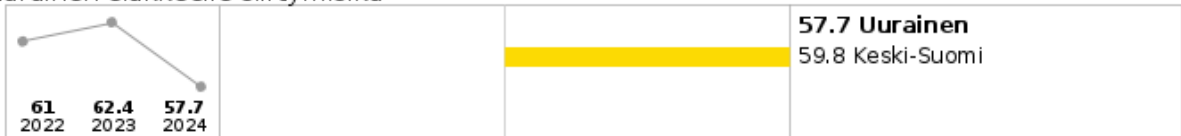
Työttömät, % työvoimasta

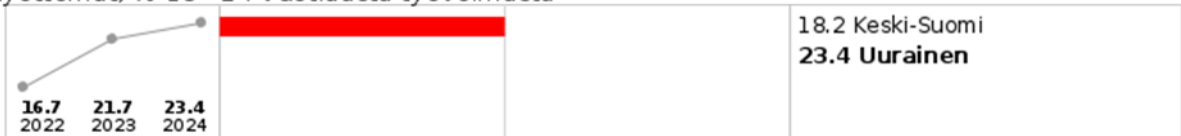
Pitkäaikaistyöttömät, % työttömistä

Keskimääräinen eläkkeelle siirtymisikä

Nuorisotyöttömät, % 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta

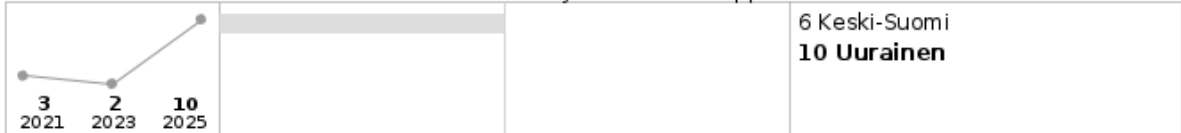

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET

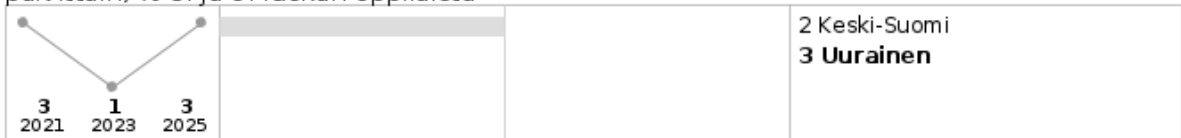
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

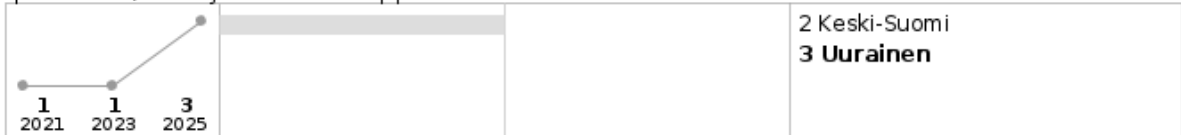
Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Tupakoi päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

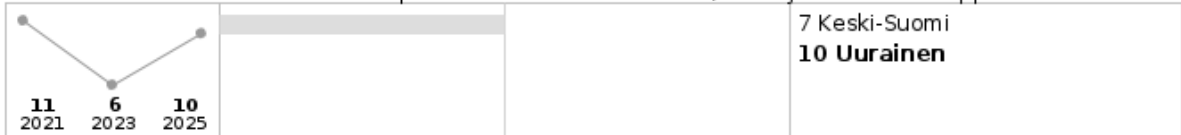
Nuuskaa päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

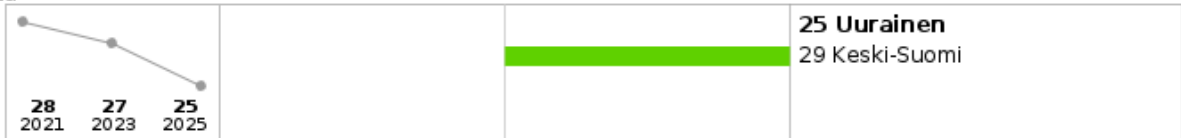
Ei voi juuri koskaan keskustella vanhempiensa kanssa asioistaan, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

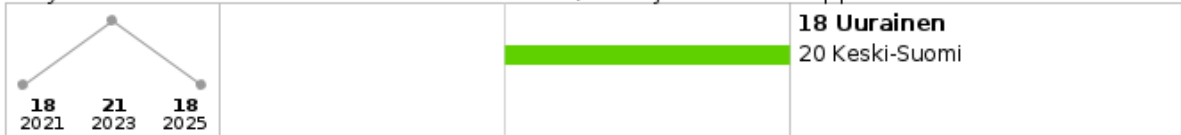
Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, % 8. ja 9. luokan oppilaista

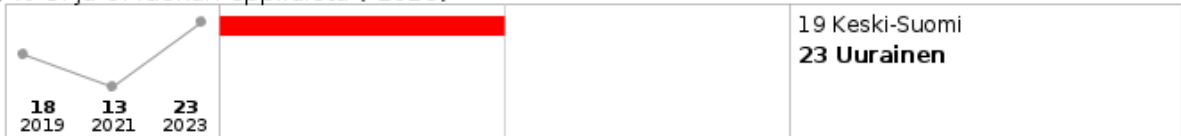
Pelaa rahapelejä viikoittain, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinortaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2023)

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

Koulun opetussuunnitelmassa on kuvattu kouluruokailun järjestämisessä tehtävä yhteistyö ruokailusta vastaavan henkilökunnan kanssa

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

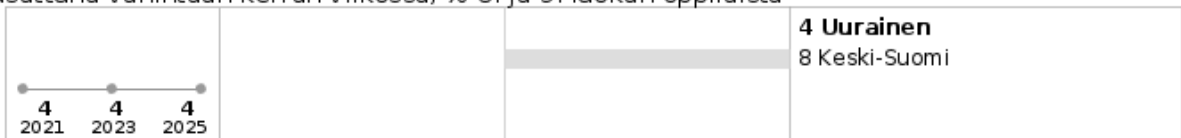

Kuinka usein kunta seuraa lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta (2010 - 2022)

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

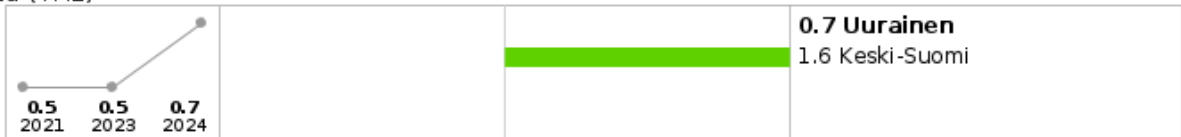
Koulukiusattuna vähintään kerran viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

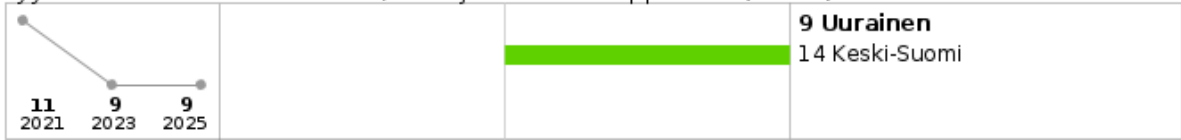
Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä (THL)

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0 - 17-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2015)

9 Uurainen
14 Keski-Suomi

Rikoksista syylliseksi epäillyt 0 - 14-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

6.1 Uurainen
24.6 Keski-Suomi

Palvelut

Varhaiskasvatus

Kuntalisä on otettu pysyvästi käyttöön 1.1.2026 ja se on voimassa toistaiseksi. Se lisää perheiden mahdollisuutta valita lapsenhoidosta. Lisäksi varhaiskasvatuksen kerhotoiminta tukee lasten ja perheiden hyvinvointia.

Syntymävuosi	tilasto 2025	neuvolan kirjoilla	vaka/eo	kuntalisä	jonossa vakaan
2019	49	49	49		
2020	56	54	55		2
2021	51	53	45		4
2022	36	34	31		2
2023	49	50	28	26	7
2024	60	57	24	24	8
2025	32	31	1	4	10
2026	Ennuste 32 syyskuun alkuun				

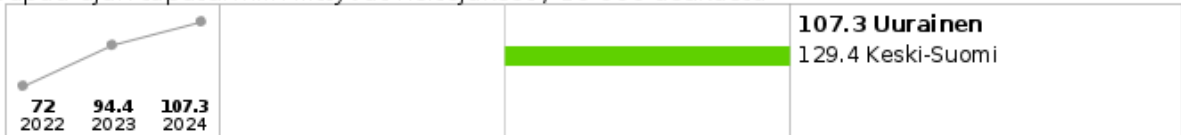
- 1–5-vuotiasta kunnan lapsista 73,8 % on varhaiskasvatuksen palveluiden piirissä (tilanne 4.2.2026)

- Kirjoilla varhaiskasvatuksessa lapsia yhteensä 234 kpl (tilanne 10.2.2026), joista 196 on varhaiskasvatuksessa, 22 kerhossa ja 16 pelkässä esiopetuksessa

Vapaa-aika

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot / 10 000 asukasta

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot 0 - 14-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta

Järjestöjen toiminta

Uuraisilla on aktiivisia urheiluseuroja, jotka liikuttavat lapsia ja nuoria. Kolmella suurimmalla liikuntaseuralla oli vuonna 2025 alle 18-vuotisia jäseniä 282 hlö. Tavoitteena on, että kuntana pystyisimme tukemaan seurojen toimintaa antamalla järjestöavustuksia ja solmimaan kumppanuussopimuksia.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET – Yhteenveto

Uuraisilla on paljon lapsia ja nuoria.

Lasten ja nuorten hyvinvointiin halutaan panostaa.

Lapsen ja nuoren elämään vaikuttaa moni asia. Seuraavassa kaaviossa on tuotu esille, mikä asiat nuoren elämään vaikuttavat.

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan osa nuorista rahapelaaa ja käyttää päihteitä. Pitkän tähtäimen tavoite on, että nuorten päihteiden käyttö tai rahapelaaminen ei lisäänty.

NUORET JA NUORET AIKUISET

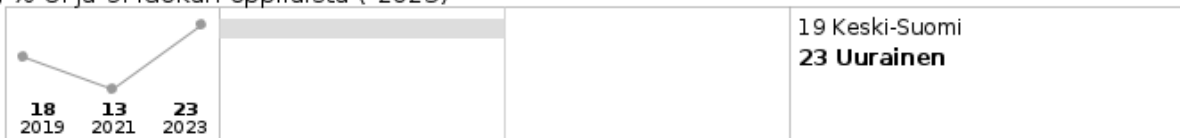
Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista (-2023)

Kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2021-)

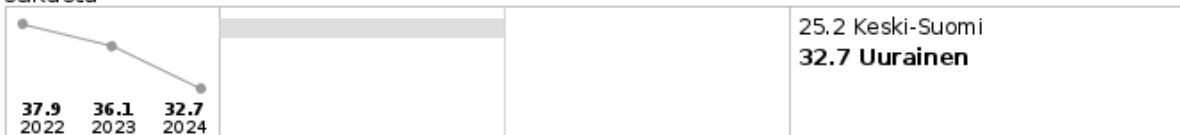
Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

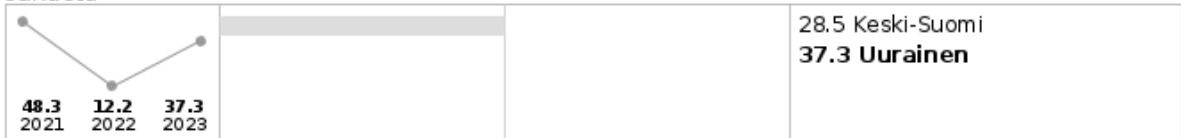
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitokaksot 0 - 14-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitokaksot 15 - 24-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta

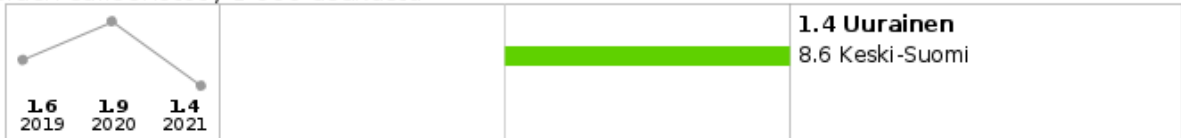
Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot 25 - 44-vuotiailla / 10 000 vastaavan ikäistä asukasta

Päihteiden vuoksi sairaaloiden ja terveyskeskusten vuodeosastoilla hoidetut potilaat / 1 000 asukasta

Päihtyneiden säilönnöt / 1 000 asukasta

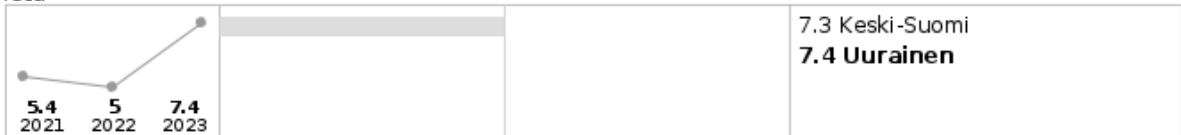
Päihteiden vaikutuksen alaisena tehdyistä rikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

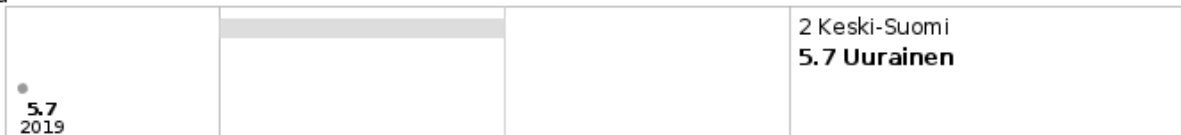
Päihteiden aiheuttamat ongelmat perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatusta käyntisyistä

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt pl. päihteiden käytön ongelmat perusterveydenhuollon lääkärin avosairaanhoidon vastaanoton käyntisyynä, % kirjatusta käyntisyistä

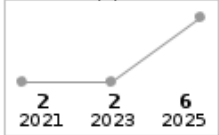
Päihteiden vaikutuksen alaisina tehdyistä väkivaltarikoksista syylliseksi epäillyt / 1 000 asukasta

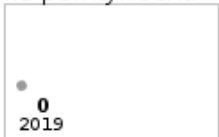
Palvelu- ja tukiasunnot, päihteiden ongelmakäyttäjät 31.12. (-2023)

 <p>0 0 0 2021 2022 2023</p>			<p>0 Uurainen 601 Keski-Suomi</p>
---	--	--	--

Huolta herättävää päihteiden tai tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä tai rahapelaamista, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-)

 <p>2 2 6 2021 2023 2025</p>			<p>6 Uurainen 6 Keski-Suomi</p>
---	--	--	--

Tapaturma päihtyneenä lukuvuoden aikana, % 8. ja 9. luokan oppilaista (2017-2019)

 <p>0 2019</p>			<p>0 Uurainen 3 Keski-Suomi</p>
---	--	--	--

TYÖIKÄISET

Hyvinvointi

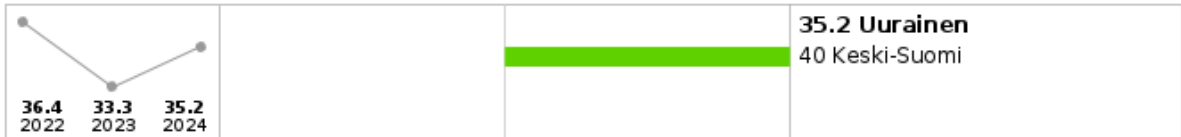
Tuki- ja liikuntaelinten- sekä sidekudosten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

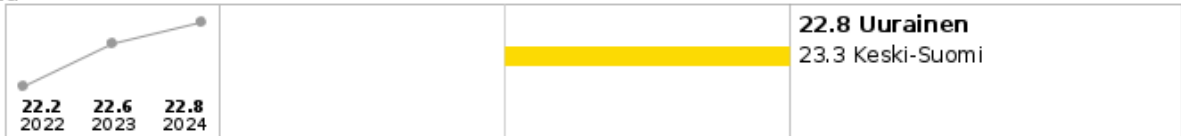
Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

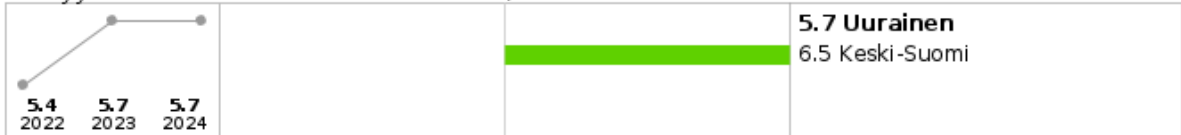
Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettuja 25 - 64-vuotiaita, % vastaavan ikäisestä väestöstä

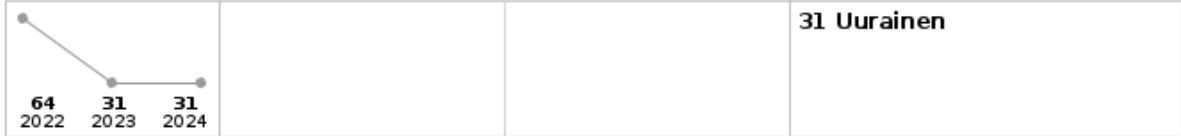
Verenkiertoelinten sairauksien vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat, % 16 - 64-vuotiaista

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ylipaino, skaalattu HYTE-kerroinindikaattori

IKÄIHMISET Hyvinvointi

Vammojen ja myrkytysten vuoksi sairaalassa hoidetut 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

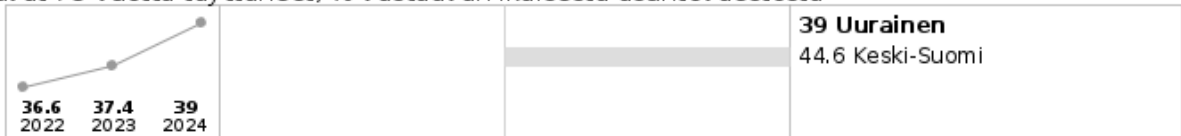

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Yksinasuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

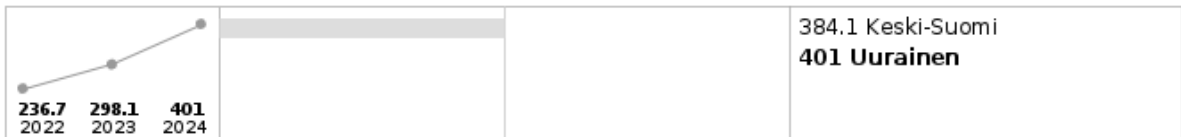
Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneet hoidettavat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä

lääkäiden ympärivuorokautisen palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

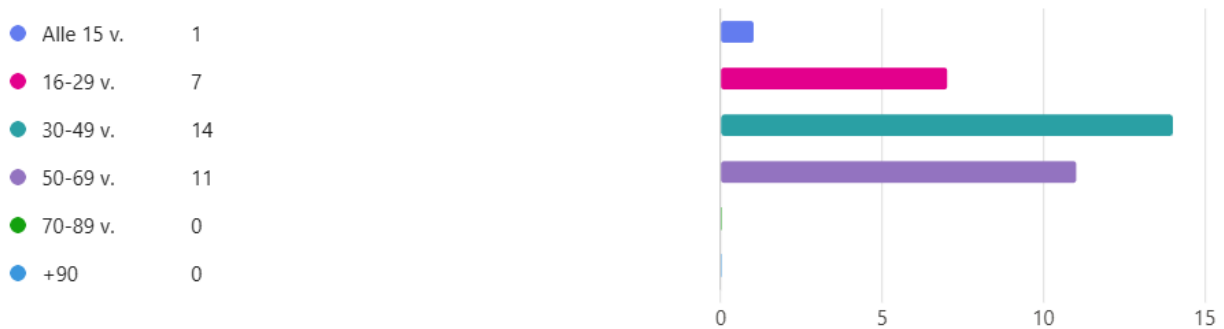

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

5. KUNTALAISKYSELYN MATERIAALI

Hyvinvointisuunnitelmaan kerättiin myös kuntalaisten ajatuksia. Vastausaikaa oli 24.9.-15.10.2025. Vastaajia oli yhteensä 33 hlö. Eniten vastauksia tuli 30-49 -vuotiailta.

Tämä Uuraisten kunnan hyvinvointisuunnitelma kohdistuu kunnan toimintaan ja siihen, mitä kunta voi tehdä. On myös asioita, joihin voimme yrittää vaikuttaa.

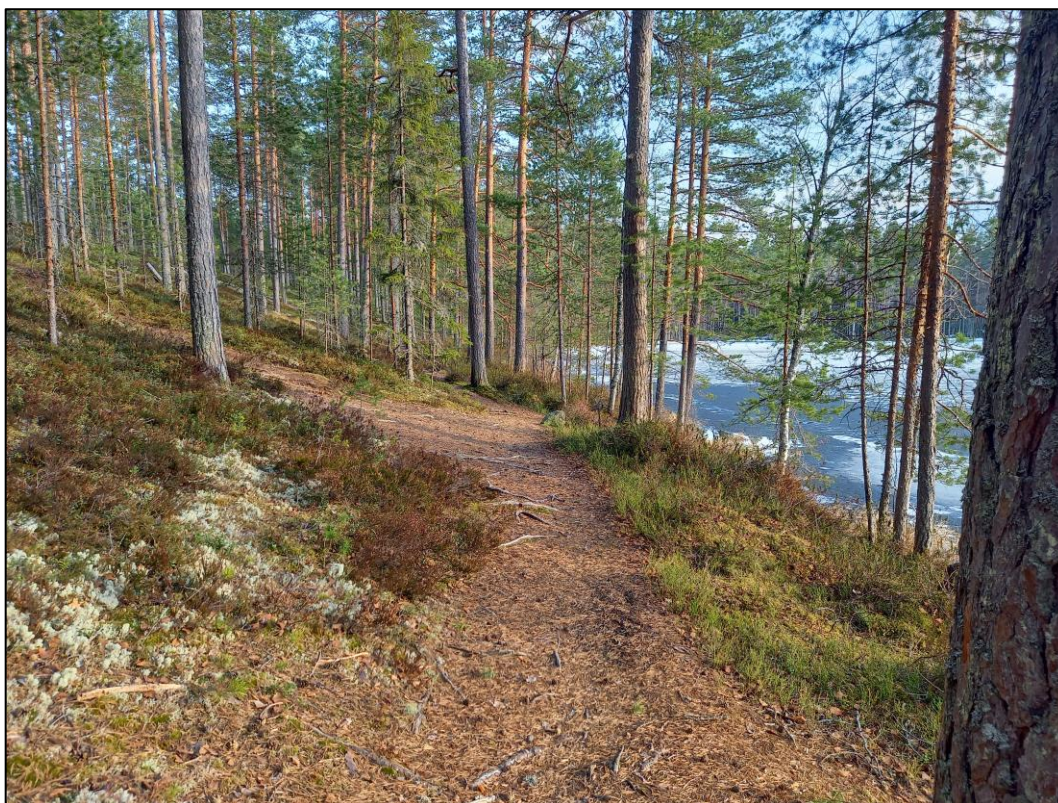
Yksi henkilö kommentoi kysymykseen, että mikä heikentää hyvinvointiasi: "Ei mikään joka huonontaisi hyvinvointia"

Tämän suunnitelman tarkoitus on tuoda esille asioita, joihin haluamme vaikuttaa hyvinvoinnin edistämiseksi. Sen vuoksi haluammekin kuulla kuntalaisia, että tiedämme myös heidän ajatuksiaan ja toiveitaan.

Kuntalaiskyselyn vastausten perusteella Uuraisten mahdollisuuksia ovat:

- Brändi ja identiteetti

- Mahdollisuus profiloitua luonnonläheisenä, aktiivisena ja yhteisöllisenä kuntana.
- Uurainen voi toimia suunnannäyttäjänä muille kunnille esimerkiksi kasvatuksen ja ympäristöasioiden saralla.
- Positiivinen tekemisen meininki ja läsnäolo koetaan vahvuuksina.
- Luonto ja rauhallinen ympäristö
  - Puhdas ja kaunis luonto sekä luonnonläheisyys ovat Uuraisten suurimpia vahvuuksia.
- Rauhallinen sijainti ja väljät asuinalueet houkuttelevat erityisesti lapsiperheitä ja etätyöntekijöitä.
- Ulkoilualueet, viheralueet ja mahdollisuus kehittää luontosuhdetta tukevat hyvinvointia

**Tiivistelmä kuntalaisten ajatuksista:
Kuntalaiskyselyssä esiin tulleita asioita
Tavoite / Mitä aiotaan tehdä asian hyväksi tai ollaan tehty?**

Liikunta

Uimahallia ja avantouintipaikkaa on toivottu	Voisiko joku yritys tai yhdistys hoitaa avantouintipaikkaa
Ryhmäliikunta ja harrastusryhmät	Toivottu yhteisiä liikuntamuotoja, joita jo joitakin on. Lapsille on maksuttomia Harrastamisen Suomen mallin kerhoja.
Ohjattu kuntosali saa kiitosta	Jatketaan kyseistä toimintaa
Kuntosali olisi auki 24/7	Tällä hetkellä se on haastavaa, mutta toive on kuultu

Nuoret

Nuorten huomioiminen, nuorisotilat	Nuorisotila on säännöllisesti auki koulujen aukioloaikoina.
Syrjäytyneiden Nuorten tukeminen	Etsivä nuorisotyö

Syrjäytymisen ehkäisy, mielekästä tekemistä ja harrastuksia	Nuorisotila auki, kerhotoiminta sekä tapahtumissa myös nuorille kohdennettua toimintaa.
---	---

Liikenne

Julkinen liikenne koetaan haasteelliseksi Uuraisilla	Julkisen liikenteen puute johtuu vähäisestä matkustajamäärästä
--	--

Varhaiskasvatus

Kotihoidon kuntalisän jatko	Kuntalisää jatketaan toistaiseksi
Päiväkotien tilanne	Päiväkodeissa on tilaa, mutta aina perheille ei pystytä tarjoamaan paikkaa lähipäiväkodista (erityisesti kesken toimintakauden). Uuraisten kunnan kaikki päiväkodit ovat nykynäkemyksen mukaan pieniä (max. 4-5 ryhmää).

Muut

Yksinäisyys ja negatiivinen asenne toisiaan kohtaan	Järjestetään matalan kynnyksen tapahtumia, joissa voi tavata toisia. Ja tuodaan esille toisia kunnioittavaa käytöstä, kuten esim. tervehtimistä
Koirapuisto tai koirametsä	
Etätyö ja etätyöpisteet nähdään mahdollisuutena parantaa paikallista toimeentuloa	Etätyöpisteiden mahdollisuutta selvitetään.
Kuntalaisten etäännyttäminen koettiin haasteeksi	Pyritään osallistamaan kuntalaisia

Järjestöt ja toimijat

Yhteisöllisten tapahtumien väheneminen koettiin haasteeksi	Kannustetaan ja tuetaan järjestöjä toiminnan järjestämisessä

Luonto ja ympäristö

Luonnontilaisten alueiden säilyttäminen, hakkuiden välttäminen. Vieraslajien	Uurainen on mukana hankkeessa mikä kestää kestävä vuodelle 2027 syksyyn saakka. Hankealueena on koko Leader Jyväskylän toiminta-
--	--

torjunta: Esimerkiksi lupiinien hallinta	alue: Muurame, Laukaa, Uurainen ja Jyväskylän maaseutualueet ja koskettaa nimenomaan vieraslajien torjuntaa. Lisäksi kesätyöntekijät opastetaan asiaan.
Metsien hoito PEFC-sertifikaatin mukaista	Metsien hakkuut toteutetaan tarkkaa harkintaa käyttäen ja metsäsuunnitelmaa noudattaen
Keskustan yleisilme ja siisteys, tienvarsien ja rannan raivaus	Resurssien puitteissa pyritään pitämään yleisilme siistinä

Mitkä asiat lisäävät uuraistaisten hyvinvointia ja mitkä asiat täällä ovat hyvin:

5.1. Uuraisten mahdollisuudet

Kuntalaiskyselyssä tuli 27 vastausta Uuraisten mahdollisuuksista.

Luonto ja rauhallinen ympäristö

Puhdas ja kaunis luonto sekä luonnonläheisyys ovat Uuraisten suurimpia vahvuuksia.

Rauhallinen sijainti ja väljät asuinalueet houkuttelevat erityisesti lapsiperheitä ja etätyöntekijöitä.

Ulkoilualueet, viheralueet ja mahdollisuus kehittää luontosuhdetta tukevat hyvinvointia.

Lapsiperheystävällisyys ja kyläkoulut

Kyläkoulut ovat vahva vetovoimatekijä ja tärkeä osa kunnan brändiä.

Inhimilliset ryhmäkoot ja toimivat varhaiskasvatuspalvelut lisäävät houkuttelevuutta.

Mahdollisuus profiloitua lapsiperheystävällisenä kuntana, jossa arki sujuu jouhevasti.

Liikunta ja hyvinvointi

Hyvät ja monipuoliset liikuntamahdollisuudet: kampanjat, kuntoportaat, yhteisöliikunta.

Mahdollisuus kehittää liikuntapaikkoja edelleen – esim. jyrkemmät portaat kuntoportaiden yhteyteen.

Vanhusväestön liikkumisen tukeminen osana hyvinvointipalveluja.

Yhteisöllisyys ja aktiiviset toimijat

Aktiiviset yhdistykset ja hyvä yhteistyö esimerkiksi seurakunnan kanssa ovat voimavaroja.

Pienessä kunnassa on hyvät edellytykset luoda osallistavia malleja ja vahvistaa yhteisöllisyyttä.

Mahdollisuus kehittää kasvatusta käytöstopojen ja empatian näkökulmasta.

Asuminen ja elinvoima

Etätyön lisääntyminen tuo uusia asukkaita maaseudulle.

Mahdollisuus kehittää asumista vanhuksille ja lapsiperheille – esim. tuettu asuminen kirkonkylällä.

Kesä- ja vapaa-ajan asukkaat voivat siirtyä vakituiseen asumiseen.

Kulkuyhteydet ja elinkeinoelämä

Panostamalla kulkuyhteyksiin Jyväskylään voidaan lisätä houkuttelevuutta ja työllistymismahdollisuuksia.

Teollisuusalueiden kehittäminen 4-tien läheisyyteen mahdollistaa yritysten houkuttelua.

Lisää asukkaita ja verotuloja tukevat palvelujen säilymistä ja kyläkoulujen jatkumista.

Brändi ja identiteetti

Mahdollisuus profiloitua luonnonläheisenä, aktiivisena ja yhteisöllisenä kuntana.

Uurainen voi toimia suunnannäyttäjänä muille kunnille esimerkiksi kasvatuksen ja ympäristöasioiden saralla.

Positiivinen tekemisen meininki ja läsnäolo koetaan vahvuuksina.

5.2. Toimeentulo, työpaikat ja sosiaalietuudet Uuraisilla

Työpaikkojen saatavuus

Työpaikkoja on rajallisesti, erityisesti nuorille ja syrjäytymisvaarassa oleville.

Moni kokee, että työllistyminen vaatii siirtymistä naapurikuntiin, erityisesti Jyväskylään.

Etätyö ja etätyöpisteet nähdään mahdollisuutena parantaa paikallista toimeentuloa.

Kunnan tulisi tukea paikallisia yrityksiä ja houkutella uusia toimijoita, esimerkiksi hoiva-alalle tai teollisuuteen.

Työmatkaliikenteen haasteet

Julkisen liikenteen korkea hinta ja harvuus vaikeuttavat työmatkoja, erityisesti autottomille.

Riippuvuus omasta autosta heikentää toimeentuloa ja lisää kustannuksia.

Lapsiperheiden tukeminen

Kotihoidon tuen kuntalisä saa paljon kiitosta ja koetaan tärkeäksi lapsiperheiden arjen tukemisessa.

Kuntalisä nähdään myös keinona erottua Jyväskylästä ja houkutella uusia asukkaita.

Päivähoitopaikkojen saatavuus ja joustavuus vaikuttavat perheiden toimeentuloon ja arjen suunnitteluun.

Sosiaalietuudet ja palvelut

Sosiaalietuudet koetaan kohtuullisiksi ja toimiviksi, mutta niiden vaikutus toimeentuloon vaihtelee.

Toivotaan, että kaikki saavat tarvitsemansa tuen, vaikka etuuksien vaikutus ei yksin riitä ratkaisemaan toimeentulohaasteita.

Kehittämistarpeet ja toiveet

Tarvitaan pitkäjänteistä työllisyyden tukemista ja konkreettisia hankkeita, joista on oikeasti hyötyä.

Nuorille toivotaan työharjoittelupaikkoja ja kokeilumahdollisuuksia työelämässä.

Kunnan keskustan kehittäminen ja elinvoiman vahvistaminen nähdään tärkeänä.

Yleinen tunnelma

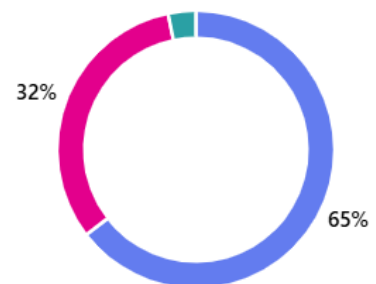
Osa kokee pärjäävänsä hyvin, osa näkee tilanteen haastavana – toimeentulo koetaan epätasaiseksi.

Uurainen nähdään pieneksi mutta potentiaaliseksi kunnaksi, jossa on mahdollisuus parantaa tilannetta oikeilla panostuksilla.

5.3. Uuraisten turvallisuus

Kuntalaiskyselyssä kysyttiin, että kokeeko oman asuinalueensa turvalliseksi (liikenne, rikollisuus, väkivalta, kiusaaminen)

● Kyllä	20
● Osittain	10
● En	1

Kuva: Koetko asuinalueesi turvalliseksi (liikenne, rikollisuus väkivalta, kiusaaminen)?

Aikaisemmassa kuntalaiskyselyssä vuodelta 2023 kysyttiin: Onko sinusta mielestäsi turvallista olla ja asua Uuraisilla? Vastaajista 96% vastasi kyllä (87 hlö) ja 4% ei (4 hlö). Näiden tulosten perusteella turvallisuuden tunne on vähentynyt. Pyritään selvittämään, että miksi turvattomuuden tunne on lisääntynyt ja vahvistamaan turvallisuuden tunnetta.

Kuntalaiskyselyn vastauksia, että mistä turvattomuuden tunne voi johtua:

Liikenteeseen liittyvä turvattomuus

Rekkaralli Multiantielleä koetaan pelottavana, erityisesti tienlaitaa kulkeville.

Nuorten holtiton ajotyyli aiheuttaa huolta, mutta sen valvonta on vaikeaa.

Autoilijoiden välinpitämättömyys pyöräilijöitä kohtaan ja vaaralliset odottelut liikenteessä lisäävät turvattomuuden tunnetta.

Kylän raitilla ajetaan kovaa iltaisin, mikä koetaan häiritsevänä ja vaarallisena.

Kevyen liikenteen väylien puute ja katuvalojen aikainen sammuminen (esim. Nevalassa klo 22) heikentävät liikkumisen turvallisuutta.

Yleinen turvallisuuden kokemus

Uurainen koetaan pääosin rauhalliseksi ja yhteisölliseksi paikkakunnaksi, jossa rikollisuus ja väkivalta ovat vähäisiä.

Ilkivaltaa ja kiusaamista esiintyy vähän, eikä niitä koeta vakavina.

Pyörän voi jättää lukitsematta, mikä kertoo luottamuksesta ja turvallisuuden tunteesta.

Yhteiskunnallinen ilmapiiri

Maailman koetaan muuttuneen levottomaksi, ja toisten kunnioitus sekä liikennesääntöjen noudattaminen ovat heikentyneet.

Johtamisen avoimuus ja tuloksellisuus kunnassa herättävät pohdintaa – kuntalaisten toiveena on kehittävä ja fiksu johtaminen

5.4. Uuraisten kulttuuri- ja harrastusmahdollisuudet

Kulttuuritarjonta

Kirjasto koetaan tärkeäksi kulttuuripalveluksi

Konsertit ja seurakunnan tapahtumat saavat kiitosta.

Teatteritoimintaa ja näytelmäryhmiä toivotaan lisää – erityisesti muuallakin kuin Kynämöisillä.

Kulttuuritapahtumia voisi hajauttaa myös Hirvasen alueelle, ei vain kirkonkylälle.

Yhdistyksiä tulisi rohkaista ja tukea kulttuuritilaisuuksien järjestämisessä.

Kulttuuritarjonta koetaan niukaksi, mutta ymmärretään resurssien rajallisuus.

Harrastusmahdollisuudet

Liikuntamahdollisuudet ovat hyvät ja saavat kiitosta – mm. urheilukenttä, kuntoportaat, liikuntaseurat.

4H-yhdistys toimii aktiivisesti, ja sen rooli nähdään tärkeänä.

Kansalaisopiston kurssit, kuten jooga ja maalaus, ovat suosittuja ja toivotaan niiden jatkuvan.

Nuorille ja lapsille on liikunnallista toimintaa, mutta aikuisille ja ikäihmisille toivotaan lisää tavallista ja matalan kynnyksen harrastusta.

Mopoilijoille toivotaan omaa paikkaa tai korjaamotilaa.

Kehittämisehdotuksia

Laajempi harrasteskaala: perinteisten lajien rinnalle uusia, kuten tanssikokeiluja, työpajoja ja lajiesittelyjä.

Vanhaan Saleen uimahalli ja kuntosali – haaveena monipuolisempi liikuntakeskus.

Höntsäpesistä, ohjattua yleisurheilua ja yhteisiä tapahtumia toivotaan lisää.

Yhteistyötä eri harrastajaryhmien kanssa (moottori-, koira-, hevospiirit) voisi kehittää.

Harrastustoiminnan hiipumisen uhka liittyy vapaaehtoisten vähenemiseen ja byrokratian kasvuun.

Yhteenvetona: Uuraisilla on jo monipuolisia harrastusmahdollisuuksia, mutta kulttuuritarjonta kaippaa vahvistusta ja aikuisille suunnattua toimintaa voisi kehittää.

5.5. Osallistumismahdollisuudet

Onko Uuraisilla osallistumismahdollisuuksia (kuten yhdistyksiä), joihin voisi osallistua? Mikä on hyvin ja mitä puuttuu? Mikä on esteenä osallistua ja mitä mahdollisuuksia on kehittää?

Yleisarvio: Mahdollisuuksia on, mutta kehittämistä tarvitaan.

Monet kokevat, että mahdollisuuksia on riittävästi, mutta osallistuminen jää usein ajanpuutteen tai aikatauluhaasteiden vuoksi.

Kunnan kokoon nähden tarjonta on hyvä, mutta aktiivisten toimijoiden ikääntyminen ja uusien vetäjien puute huolestuttavat.

Yhdistystoiminta

Eläkeläisille on hyvin yhdistyksiä, mutta nuorille aikuisille ja lapsille suunnattua toimintaa kaivataan lisää.

4H-kerhotoiminnan hiipuminen ja nuorisoseuran heikko tilanne koetaan harmillisina.

Martat, MLL, Liinat ja urheiluseurat mainitaan elinvoimaisina ja positiivisina esimerkkeinä.

Luonnonsuojeluyhdistyksen puuttuminen nostettiin esiin kehityskohteena.

Yhdistykset koetaan joskus sisäänpäinkääntyneiksi, ja mukaan lähteminen voi tuntua vaikealta.

Tiedotus ja saavutettavuus

Tiedon puute on merkittävä este osallistumiselle – moni ei tiedä, mitä kaikkea on tarjolla.

Toimintaa tulisi mainostaa enemmän ja tehdä siitä matalan kynnyksen osallistuttavaa eri ikäryhmille.

Kehitysehdotuksia

Lapsiparkki ilta-aikaan mahdollistaisi osallistumisen esim. jumppaan tai kuntosalille.

Avantouintipaikka mainittiin puuttuvana palveluna.

Toivottiin harrastehautomoa tai tapaa kartoittaa, mitä kuntalaiset haluaisivat harrastaa.

Puutarhakurssit ja käsityöt kiinnostavat, mutta aikataulut eivät aina sovi työssäkäyville.

Mitä on hyvin

Yhdistyksiä on monipuolisesti, erityisesti eläkeläisille (esim. Martat, MLL, urheiluseurat, Liinat).

Toiminta on aktiivista, ja kuntalaiset kokevat, että mahdollisuuksia osallistua on riittävästi.

Kunnan kokoon nähden tarjonta on hyvä, ja esimerkiksi 4H-yhdistys ja seurakunta tarjoavat toimintaa lapsille ja perheille.

Kirjasto, liikuntapaikat ja kansalaisopiston kurssit tukevat harrastamista ja kulttuuriosallistumista.

Mitä puuttuu

Nuorille aikuisille ei ole tarpeeksi yhdistyksiä tai toimintaa.

Lapsiparkki ilta-aikaan puuttuu, mikä vaikeuttaa vanhempien osallistumista esim. jumppaan tai kuntosalille.

Avantouintipaikkaa ei ole, vaikka kiinnostusta olisi.

Luonnonsuojeluyhdistys puuttuu, vaikka luontoarvot ovat tärkeitä monille.

Esteet osallistumiselle

Ajanpuute ja perhearkei estävät monia osallistumasta, vaikka kiinnostusta olisi.

Toiminnan aikataulut eivät aina sovi työssäkäyville tai lapsiperheille.

Tiedon puute: moni ei tiedä, mitä kaikkea on tarjolla.

Yhdistykset voivat tuntua sisäänpäinkääntyneiltä, ja mukaan lähteminen voi olla vaikeaa uusille.

Kehittämismahdollisuudet

Tiedottamista ja näkyvyyttä tulisi parantaa – esim. yhteinen harrastekalenteri tai tapahtumakooste.

Matalan kynnyksen toimintaa eri ikäryhmille voisi lisätä, erityisesti nuorille aikuisille ja työikäisille.

Yhdistysten yhteistyötä ja avoimuutta voisi vahvistaa, jotta mukaan pääseminen olisi helpompaa.

Uusia harrasteideoita kuten tanssikokeiluja, puutarhakursseja tai harrastepäiviä voisi pilotoida.

Harrastehautomo tai kuntalaisten toiveiden kartoitus auttaisi kohdentamaan toimintaa kiinnostusten mukaan.

5.6. Päihteettömyys

Mitä kunta voisi tehdä päihteettömän elämän tukemiseksi?

Valistus ja tiedon jakaminen

Tarjota ikätasoisista, faktapohjaista valistusta päihteiden vaikutuksista – ei pelottelua tai paatosta.

Järjestää asiantuntijavierailuja ja luentoja kouluissa, erityisesti nuorille.

Nostaa esiin ajankohtaisia riskejä, kuten alfa-PvP ja nuuskan käyttö.

Hälventää häpeän ja stigman kulttuuria päihteiden ympärillä – häpeä voi lisätä käyttöä.

Nuorille suunnattu toiminta

Tarjota valvottuja tiloja ja mielekästä tekemistä, jossa päihteettömyys on edellytys.

Kehittää nuokkaria ja harrastustiloja, joissa voi nikkaroida, korjata tai vaikka kutoa mattoa.

Järjestää moctail-bileitä, karaokea, tanssia ja muuta hauskaa ilman päihteitä.

Luo mopoilijoille ja nuorille omia kohtaamispaikkoja.

Yhteisöllisyys ja vertaistuki

Järjestää miesten ja naisten piirejä, jakopiirejä, luontoretkiä ja yleisötapahtumia.

Edistää yhteistä tekemistä yli ikärajojen.

Perustaa vertaistukiryhmiä ja lisätä matalan kynnyksen keskusteluapua.

Ennaltaehkäisevät palvelut

Panostaa mielenterveyspalveluihin, liikuntamahdollisuuksiin ja lasten hyvinvointiin.

Jatkaa palvelujen ja tapahtumien kehittämistä.

Tukea järjestöjen toimintaa ja ennaltaehkäiseviä palveluja nuorille ja perheille.

Valvonta ja turvallisuus

Nuorisotyön tulisi jalkautua aktiivisesti kylälle ja pitää silmät auki.

Puuttua tupakkatuotteiden myyntiin nuorille.

Luottaa kuntalaisiin, mutta huolehtia turvallisuudesta ja valvonnasta.

Asenteet ja yksilön vastuu

Päihteettömyys lähtee yksilöstä, mutta kunta voi mahdollistaa mielekästä elämää ilman päihteitä.

On tärkeää pysyä ajan hermolla ja sinnikkyudessa, vaikka kiitosta ei aina tule.

"Mahdollistaa mielekästä toimintaa. Hyvät mielenterveyspalvelut, liikuntamahdollisuudet, nuorten ja lasten hyvinvointiin panostaminen ovat parasta ennaltaehkäisyä"

"Joku kampanja tai haaste"

5.7. Vapaa sana kuntalaiskyselyssä

Uuraisten hyvinvointisuunnitelmaa varten kysyttiin kuntalaisilta ajatuksia. Vapaa sana -kohtaan tuli seuraavanlaisia ajatuksia:

- Hyvä olla ja elää, hyvien ihmisten ja kauniin luonnon keskellä.
- Uurainen on tosi hyvä ja yhteisöllinen paikka asua
- Halpoja tontteja ! Palvelut toimivat HYVIN !!!! Imagoa voisi nostaa vielä näkyvämmiin !!

“Lapsena ja nuorena asuin Jyväskylässä ja vietin täällä aikaa lähinnä sukulaisten luona satunnaisesti. Ajattelin aina että ihan mihin vaan ikinä aikuisena muutan niin EN ainakaan Uuraisille. Mokoma tuppukylä vailla mitään tekemistä. Mutta kuinka kävikään, vartuin ja perheen perustaminen tuli ajankohtaiseksi ja sitä myötä muutto Uuraisille. Ymmärsin lopulta kuinka hyvin täällä kaikki on! Lapsille turvallinen kasvuympäristö, kohtuu työmatka (vaikkakin se oma auto on oltava), arki pyörii ilman ylenpalttisia ponnisteluja. Kiitos siis Uurainen!”

“Uraisilla on väljyyden ja luonnon takia vetovoimaa koiraharrastajille ja täällä järjestetäänkin esimerkiksi erilaisia kokeita niin palveluskoirille kuin metsästyskoirille. Tätä kunnan kannattaisi tukea ja huomioida. Se tuo kuntaan vierailijoita ja lisää houkuttelevuutta asuinkuntanakin. Maaseudulla asuvat ihmiset haluavat todella usein myös pitää koira ja se voi olla monille yksi iso syy asua väljemmillä alueilla.”

“Urainen on monella tavalla hyvä ja viihtyisä kunta, jossa on paljon potentiaalia. Toivon, että kuntalaisia kuunnellaan aktiivisesti ja kehittämistyöhön osallistetaan eri-ikäisiä ihmisiä. Yhteisöllisyys on Uuraisten vahvuus – sitä kannattaa vaalia ja vahvistaa tulevaisuudessa.”

“On hyvä, että kuntalaiset otetaan tällä tavalla päätöksentekoon mukaan, koska kuntalaisilta voi tulla hyviä ideoita joita ei itse osaisi keksiä ja saa myös huomata mitä kuntalaiset kaippaa”

6. SUUNNITELMATAULUKKO VUOSILLE 2025–2029

Mihin kiinnitämme huomiota / tavoitteet ja toimenpiteet /
pohdittavaksi:

Mitä?	Milloin?	Miten?
Päätösten ennakkoarviointi käyttöön lautakuntapäätösten valmistelussa		
Väestön hyvinvoinnin ja terveydentilan muutoksien käsittely johtoryhmässä	Vuosittain valtuustolle laadittava suppea Hyvinvointiraportti. Laaja hyvinvointiraportti valtuustokauden lopussa.	Vuosittainen hyvinvointiraportti ja Laaja hyvinvointiraportti
Valtuustolle raportoidaan kuntalaisten terveydentilasta	Vuosittain	Hyvinvoinnin vuosiraportti
Asukkaiden koettu osallisuus	Vähintään valtuustokausittain	kuntalaiskyselyt
Kuntalaisten mahdollisuus osallistua talouden suunnitteluun	Valtuustokausi	Osallistava budjetointi

Hyvinvointikoordinaattorin työpanos < 20% tällä hetkellä	Valtuustokausi	Työpanos > 20%
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuvista muutoksista	Hyvinvointiraportti	Vuosittain
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	vuosittain	Talousarviossa on tavoitteena kuntalaisten hyvinvointi (s. 30)
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen.	valtuustokausi	Hyvinvoinnin vuosiraportti
Kunnan palvelujen suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja.	valtuustokausi	Asukasraati/ foorumi, kuntalaiskyselyt
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat	valtuustokausi	

osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin.		
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastus.	valtuustokausi	säännölliset tarkastukset
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä.	valtuustokausi	Esimerkiksi kirjastossa matalan kynnyksen tapahtumia, kontakteja järjestöihin, koululaisiin ja kuntalaisiin sekä kaveripankki
Aktiivinen järjestötoiminta	jatkuvasti	järjestöillat ja järjestökirjeet säännöllisesti, järjestöavutukset

LOPUKSI

Kuntalaiskyselyssä kysyttiin, että mikä olisi hyvä Uuraisten visio - lause. Seuraavanlaisia vastauksia saatiin:

Uurainen ottaa kaikki ikäryhmät huomioon.	Elämää se on täälläkin	Ei se ole hyvin mennyt ennenkään, eikä se häviä ole nytkään.	Kestävän kehityksen Uurainen!
Jalat maassa, pää pilvissä. Konsultointi on kallista, mutta unelmointi ilmaista.	Uurainen - kuntalaisia varten!	Uurainen - reippaiden ihmisten paikka (tai seutukunta tai valtakunta)	Puhtaiden vesien ja monimuotoisen luonnon kautta hyvinvointia.
Kokonaisvaltaista hyvinvointia kuntalaiset ja ympäristö huomioon ottaen.	☝️ "Uurainen – yhteisöllinen, luonnonläheinen ja hyvinvoiva kunta, jossa kaikenikäiset voivat elää turvallista ja merkityksellistä arkea."	Uurainen on aina ollut, on nyt ja tulee olemaan pieni, aktiivinen, asukasystävällinen ja ihmisseläinen kunta.	Jos ei meinaa jaksaa nii koittaa vaan jaksaa
Tarjota töitä uuraisille pienyrityksille. Ne verotut jätis omaan kuntaan.	Hyvä olla ja elää, hyvien ihmisten ja kauniin luonnon keskellä.	Kehitä, kannusta ja kokeile.	Yhdessä tehdään Onnellinen kunta

Kuntalaisten hyvinvointi on tärkeää. Tavoitteenamme on pysyä vuosittain ajantasalla, että kuinka kuntalaiset voivat.

Hyvinvointisuunnitelmassa esille tuotuja asioita voidaan arvioida valtuustokauden lopussa olevassa Hyvinvointikertomuksessa.

Hyvinvointisuunnitelmaa on tehty yhteistyössä Hyvinvointityöryhmän kanssa. Kokoamisesta on vastannut vapaa-aikasuunnittelija.

Kuten tekoäly oli luonnehtinut alussa, että hyvinvointi rakentuu pienistä teoista, niin muistakamme tämä asia myös arjessa. Toivomme tulevalle valtuustokaudelle hyvinvointia Uuraisten kuntalaisille.

Yhdessä tehdään hyvinvoiva kunta.

Tiivistelmä

Kuntalaiskyselyn perusteella Uuraisilla on paljon hyvää. Tavoitteena on kehittyä, mutta myös pitää huolta hyväksi havaituista asioista.

“Uurainen – yhteisöllinen, luonnonläheinen ja hyvinvoiva kunta, jossa kaikenikäiset voivat elää turvallista ja merkityksellistä arkea.”

Uuraisten Hyvinvointisuunnitelma sisältää:

- Painopistealueet
- Kuntalaiskyselyn kommentteja ja kehittämisehdotuksia
- Tietoa hyvinvoinnin nykytilasta Uuraisilla

UURAISTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA

Painopistealueet

“UURAINEN ON AINA OLLUT, ON NYT JA TULEE OLEMAAN PIENI, AKTIIVINEN, ASUKASYSTÄVÄLLINEN JA IHMISLÄHEINEN KUNTA.”

Uuraisten Hyvinvointisuunnitelma 2025-2029

UURAINEN

**Tavoitteena
hyvinvoiva
uuraislainen**

UURAINEN